

แบบรายงานการอบรม
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา

วันที่ ๑๒ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

เรียน ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด

ข้าพเจ้า นางสาวนิตา ศรีนามาศย์ **ตำแหน่ง** ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด

สังกัดฝ่าย ฝ่ายบริการสารสนเทศและนวัตกรรมการเรียนรู้

เข้ารับการอบรมเรื่อง Librarian and Generative AI “ผู้ช่วยสมองไว ให้เธอช่วยอะไรดี”

จัดโดย สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานที่ สัมมนาผ่านโปรแกรม Zoom Meeting

วันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

งบประมาณ/ค่าใช้จ่าย-..... บาท

สรุปเนื้อหาการอบรม

AI คืออะไร

AI (Artificial Intelligence) หรือ ปัญญาประดิษฐ์ คือ ระบบคอมพิวเตอร์ที่มีการทำงานเสมือนว่ามี
ความคิด หรือปัญหาที่คล้ายกับของมนุษย์

AI ยุคแรก : ทำงานอัลกอริทึม หรือกฎตายตัว ถ้าจะเปลี่ยน ต้องแก้โปรแกรม

AI ยุคใหม่ : สามารถเรียนรู้จากข้อมูล และปรับปรุงการทำงานตามข้อมูลใหม่

ตัวอย่างของ AI

เล่นเกมยากๆ เช่น หมากรุก หมากล้อม ได้เหมือนหรือเก่งกว่าคน

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ AI ในปัจจุบัน

- อ่านลายมือเขียน	- รับคำสั่งทางเสียง	- รู้จำใบหน้า
- ตกแต่งภาพ	- จัดกลุ่มลูกค้า	- แนะนำสินค้า
- ระบบนำทาง	- พยากรณ์อากาศ	- ทำนายราคาหุ้น
- แปลภาษา	- แชทบอท	- วินิจฉัยโรค
- รถยนต์ไร้คนขับ	- หุ่นยนต์	

TURING TEST

Alan Turing เสนอวิธีการทดสอบว่าเครื่องจักรสามารถคิดได้หรือไม่ โดยให้ผู้ทดสอบคุยกับคนและ
คอมพิวเตอร์ ผ่านการพิมพ์ข้อความ โดยไม่รู้ว่าเป็นอีกฝ่ายเป็นคนหรือคอมพิวเตอร์ ถ้าผู้ทดสอบเข้าใจว่า
คอมพิวเตอร์เป็นคนแสดงว่าคอมพิวเตอร์สามารถคิดได้

AI ในปัจจุบัน

Learning การเรียนรู้

Memory หน่วยความจำ

Decision การตัดสินใจ

Problem Solving การแก้ปัญหา

Planning การวางแผน

Prediction การทำนาย

AI ในอนาคต

Communication การสื่อสาร

Arts ศิลปะ

Emotion อารมณ์

Empathy ความเข้าใจอกเข้าใจ

Stimulate กระตุ้น

Language ภาษา

Generative AI คืออะไร

- AI ที่สามารถสร้างข้อมูลใหม่ (text, audio, image, video) โดยเรียนรู้จากข้อมูลที่มีอยู่แล้ว
- กระบวนการการเรียนรู้จากข้อมูลที่มีอยู่แล้ว เรียกว่า training ซึ่งจะได้ผลลัพธ์เรียกว่า Generative model
- เมื่อโปรแกรม AI ได้รับคำสั่ง หรือ prompt มันจะใช้โมเดลในการสร้างผลลัพธ์ที่น่าจะสอดคล้องกับคำสั่งมากที่สุด

งานห้องสมุดที่น่าจะใช้ AI ได้

๑. สืบค้นเอกสาร

- สืบค้นเอกสารโดยใช้ภาษาธรรมชาติ
- สืบค้นเอกสารที่คล้ายกัน

๒. แนะนำหนังสือ

- แนะนำหนังสือ บทความ ฯลฯ เฉพาะบุคคล หรือกลุ่มผู้ใช้

๓. จัดหมวดหมู่

- สรุปความ คำสำคัญ
- จัดหมวดหมู่หนังสือ

๔. แชนบอท

- ช่วยหาข้อมูล ตอบคำถาม ให้คำแนะนำ รับข้อร้องเรียน

๕. เตรียมเอกสาร

- แปลภาษา
- ตรวจแก้เอกสาร
- ช่วยเขียนเอกสาร
- ช่วยเขียนโปรแกรม

๖. Annotation

- วิเคราะห์ภาพ หรือวิดีโอว่าเป็นภาพหรือเหตุการณ์อะไร เพื่อใช้ในการสืบค้น

๗. OCR

- แปลงสิ่งตีพิมพ์ที่ถูก scan ให้เป็น text ทำให้สืบค้นและคัดลอกได้

๘. ผลิตสื่อ

- สร้าง presentation
- สร้าง audio book
- สร้าง VDO content
- ตัดต่อวิดีโอ

เข้าใจการทำงานของ Generative AI เพื่อการใช้งานอย่างรู้เท่าทัน

- ข้อมูลที่ใช้ฝึกสอนอาจจะไม่ทันสมัย
- ข้อมูลที่ใช้ฝึกสอนอาจผิด หรือมี bias

- ข้อมูลที่ใช้ฝึกสอนอาจจะละเมิดลิขสิทธิ์ หรือเป็นส่วนตัว
- Gen-AI ไม่ใช่ฐานข้อมูล ข้อมูลไม่ได้ถูกจำตรรกๆ แต่ถูกย่อยเก็บใน neural network
- Gen-AI ไม่เก่งเรื่องการคำนวณหรือคิดตามหลักเหตุผล
- Gen-AI อาจให้ผลลัพธ์ผิดๆ (อย่างมั่นใจ)

ทัศนคติต่อ AI

Overestimate

- AI ทำได้ทุกอย่าง
- AI ทำงานถูกต้องเสมอ
- AI ไม่มีอคติ
- AI จะครองโลก

Underestimate

- AI ทำไม่ได้ทุกอย่าง
- AI ทำผิดอยู่เรื่อยๆ
- AI ไม่มีความสร้างสรรค์
- AI แทนที่คนไม่ได้

ผลกระทบของ AI

ข้อดี ผลิตข้อมูลมาก ลดภาระการทำงาน มนุษย์ได้ไปทำอย่างอื่น

ข้อเสีย ขาดความเป็นมนุษย์ มีค่าใช้จ่าย มนุษย์ต้องไปทำอย่างอื่น

ห้องสมุด กับ AI

- เรียนรู้และเข้าใจ
- ใช้ประโยชน์
- ปรับปรุงบริการ
- ให้คำแนะนำกับผู้ใช้บริการในการให้ประโยชน์

การใช้ AI CHATBOT มาช่วยในการทำงานวิจัย

ประเด็นที่ต้องการ

- ต้องการได้แนวคิด ไอเดียว้าวๆ ในการเขียนงานวิจัย
- ต้องการการโต้ตอบในการสืบค้น ช่วยให้เอ๊ะ
- ต้องการทราบ Trend ของเรื่องที่เรากำลังศึกษา
- ต้องการคำตอบที่ไว ภายในไม่กี่นาที ถามได้ตอบได้
- ต้องการทราบข้อดี ข้อเสีย ข้อจำกัด ในการทำวิจัยเรื่องที่เราสงสัย (เบื้องต้น)

แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดในการใช้เครื่องมือทางปัญญาประดิษฐ์ (AI)

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการทำงานจริงได้ถูกต้องตามแนวปฏิบัติของมหาวิทยาลัย
๒. เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถแนะนำนิสิตได้ถึงแนวทาง ใช้เครื่องมือทางปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อการค้นคว้าและการเรียนโดยไม่ละเมิด จริยธรรมทางวิชาการ (Academic Dishonesty) และวิธีการอ้างอิงข้อมูลจากเครื่องมือจากปัญญาประดิษฐ์ (AI) ได้อย่างเหมาะสม

แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด

๑. UI User's Responsibility ผู้ใช้งานเป็นผู้รับผิดชอบความต้องการ ของข้อมูลและผลงานที่ได้
เสมอ ผู้ใช้งานจำเป็นต้องมีความรู้เพียงพอที่จะประเมินได้ว่าผลลัพธ์ที่ได้จาก AI มีความสอดคล้อง ถูกต้อง สมบูรณ์เพียงใด พึงตระหนักถึงข้อจำกัดในการทำงานของ AI ปัจจุบันดังนี้

๑.๑ คุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จาก AI ขึ้นอยู่กับคุณภาพของคำสั่งที่ป้อนเข้าระบบ รวมถึงการสร้าง
เงื่อนไข กฎชุดข้อมูลให้ AI ได้เรียนรู้

๑.๒ ผลลัพธ์ที่ได้จาก AI อาจเป็นข้อมูลละเมิดลิขสิทธิ์ ขึ้นอยู่กับว่าข้อมูลที่ใช้ในการสอน AI มาจาก
แหล่งใด ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ในการใช้ข้อมูลหรือไม่

๒. Acknowledging Use of AI Tools หากมีการใช้เครื่องมือทางปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในงานใด
ผู้ปฏิบัติงานควรระบุระดับการใช้งาน เครื่องมือที่ใช้ และอ้างอิงอย่างเหมาะสม โดย

๒.๑ ผู้ปฏิบัติงานต้องเข้าใจขอบเขตการใช้งาน ผลสืบเนื่องจากการใช้งานนั้นๆ

๒.๒ ผู้ปฏิบัติงานควรประเมินความถูกต้องสมเหตุผลของผลลัพธ์ที่ได้จาก AI ก่อนนำไปใช้หรือเผยแพร่

๒.๓ การประกาศการใช้งานควรระบุขอบเขตการใช้งานให้ชัดเจน ปรับแต่งรูปแบบได้ตามความ
เหมาะสมกับชิ้นงาน

๓. Be Aware of AI Plagiarism ระวังการใช้งานเครื่องมือทางปัญญาประดิษฐ์ (AI) ที่ไม่
เหมาะสม เข้าข่ายการคัดลอกผลงาน (Plagiarism) โดยปกปิดไม่แจ้งข้อมูลการใช้เครื่องมือทาง
ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เช่น ใช้เครื่องมือทางปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการดัดแปลงผลงานของผู้อื่น แล้วใช้ผลลัพธ์
นั้นเหมือนหนึ่งผลงานหรือความคิดของตนเอง หรือ การคัดลอกคำตอบหรือผลลัพธ์จาก AI โดยไม่ผ่านการ
กลั่นกรองมีความเสี่ยงที่จะคัดลอกผลงาน (Plagiarism) ละเมิดลิขสิทธิ์ หรือละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น
จากข้อมูลที่ AI เก็บเกี่ยวมาใช้ประมวลผล

๔. Keep Data Privacy ห้ามนำข้อมูลความลับของหน่วยงาน หรือ ข้อมูลส่วนบุคคลโดยเฉพาะ
อย่างยิ่งข้อมูลส่วนบุคคลของ Library Patron และหรือเจ้าหน้าที่เข้าระบบปัญญาประดิษฐ์ โดยไม่ได้รับความ
ยินยอมจากผู้เกี่ยวข้อง กรณีมีหน่วยงานใดติดต่อขอใช้ข้อมูลใดๆ ของห้องสมุดเพื่อสอนหรือพัฒนา AI ให้เรียน
ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยทรัพยากร เพื่อพิจารณาตามสายบังคับบัญชา

๕. Library Consultation Service แนวทางของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่บริการสารสนเทศใน
การให้คำแนะนำแก่นิสิตในการใช้เครื่องมือทางปัญญาประดิษฐ์ (AI) ประกอบการค้นคว้า

๕.๑ เมื่อใช้ผลลัพธ์จาก AI เป็นแนวทางในการตอบข้อซักถาม หรือรวบรวมข้อมูลให้ตรวจสอบความ
ถูกต้องก่อนเผยแพร่ทุกครั้ง

๕.๒ การแนะนำนิสิต

๕.๒.๑ ชี้แนะวิธีประกาศใช้งาน AI ในผลงานและการอ้างอิงที่ถูกต้อง

๕.๒.๒ ชี้แจงตัวอย่างการใช้ AI ที่ผิดจริยธรรมทางวิชาการถึงการใช้อย่างผิดจริยธรรมทางวิชาการของ
ห้องสมุดที่ไม่เหมาะสม

๕.๒.๓ ให้นิสิตปรึกษาผู้สอนประจำรายวิชาถึงขอบเขต ที่รายวิชานั้นๆ อนุญาตให้ใช้ AI ประกอบการ
เรียนรวมถึงวิธีวัดผลที่อาจแตกต่างจากเดิม

๕.๒.๔ ให้ข้อมูลนิสิตให้ศึกษาข้อควรระวังในการใช้ AI กับการตรวจพบความซ้ำซ้อนใน Turn it in

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ได้รู้ถึงข้อดีข้อเสีย ของ AI
๒. เข้าใจความเป็นมาเกี่ยวกับ AI มากขึ้น
๓. เข้าใจถึงข้อจำกัดเกี่ยวกับ AI
๔. ได้เรียนรู้นวัตกรรมใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีห้องสมุด สามารถนำมาปรับใช้ในงานห้องสมุด ในอนาคตได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ลงชื่อ).....
จันจิรา

(นางสาวจันจิรา ศรีนามาศย์)

ผู้รายงาน

(ลงชื่อ).....
นางวณิดา

(นางวณิดา เจริญ)

ผู้รักษาการหัวหน้าฝ่ายฯ

ทราบ

(ลงชื่อ).....
นายเหมรัตน์

(นายเหมรัตน์ วชิรหัตถพงศ์)

ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด

